अन्यतःबाह्याःआपदः स्वकृताःज्ञातिकृताःअंतराआपदः ॥ १३ ॥ एतेसंकर्षणादयः तदन्वयाअक्रूरान्वयाः ॥ १४ ॥ तत्रहेतुरर्थेति तत्स्नेहप्रभवाइयंतवआपदितिसार्धः स्वकर्मजेत्युक्तंतद्विवृणोति आत्मने तिसार्धेन अन्यत्रआहुके ॥१५॥ तत्ऐश्वर्यंकृतमूलंयतोज्ञातिशब्दंज्ञातित्वादनुच्छेदनीयंहेसहायवन् अतएवपुनरादातुंनशक्यमित्याह नेति॥१६॥तत्रहेतुः ज्ञातीति त्वयेति महतांदत्तापहारोनोचितः विषद

नारदउवाच आपदोद्विविधाःकृष्णबाह्याश्चाभ्यंतराश्चह॥ प्रादुर्भवंतिवार्ष्णेयस्वकृतायदिवान्यतः॥ १३ ॥ सेयमाभ्यंतरातुभ्यमापत्कृच्छ्रास्वकर्मजा॥ अक्रूरभोजप्रभवासर्वेत्वेतेतदन्वयाः॥ १४॥ अर्थहेतोर्हिकामाद्वावाचावीभत्सयापिवा ॥ आत्मनाप्राप्तमैश्वर्यमन्यत्रप्रतिपादितं॥ १५॥ कृतमूलमिदानीं तज्ज्ञातिशब्दंसहायवन्॥ नशक्यंपुनरादातुंवांतमन्नमिवत्वया ॥ १६॥ बभ्रूग्रसेनयोराज्यंनासुंशक्यंकथंचन ॥ ज्ञातिभेदभयात्कृष्णत्वयाचापिविशेषतः ॥ १७॥ तच्चसिध्येत्प्रयत्नेनकृत्वाकर्मसुदुष्करं॥ महाक्षयंव्ययोवास्याद्विनाशोवापुनर्भवेत्॥ १८॥ अनायसेनशस्त्रेणमृदुनाहृदयच्छिदा॥ जिह्वामुद्धरसर्वे षांपरिमृज्यानुमृज्यच॥ १९ ॥ वासुदेवउवाच अनायसंमुनेशस्त्रंमृदुविद्यामहंकथं॥ येनैषामुद्धरेजिह्वांपरिमृज्यानुमृज्यच ॥ २० ॥ नारदउवाच शक्त्यान्नदानंसततंतितिक्षार्जवमार्दवं॥ यथार्हप्रतिपूजाचशस्त्रमेतदनायसं ॥ २१ ॥ ज्ञातीनांवक्तुकामानांकटुकानिलघूनिच ॥ गिरात्वंहृदयंवाचंशमय स्वमनांसिच॥ २२॥ नामहापुरुषःकश्चिन्नानात्मानासहायवान् ॥ महतींधुरमाधत्तेतामुद्यम्योरसावह ॥ २३॥ सर्वएवगुरुंभारमनड्वान्वहतेसमे॥ दुर्गेप्रती कःसुगवोभारंवहतिदुर्वहं॥ २४॥ भेदाद्विनाशःसंघानांसंघमुख्योसिकेशव॥ यथात्वांप्राप्यनोत्सीदेदयंसंघस्तथाकुरु॥ २५॥ नान्यत्रबुद्धिक्षांतिभ्यांनान्य त्रेंद्रियनिग्रहात्॥ नान्यत्रधनसंत्यागाद्गुणःप्राज्ञेवतिष्ठते॥२६॥ धन्यंयशस्यमायुष्यंस्वपक्षोद्भावनंसदा॥ज्ञातीनामविनाशःस्याद्यथाकृष्णतथाकुरु॥२७॥ आयत्यांचतदात्वेचनतेस्त्यविदितंप्रभो॥ षाड्गुण्यस्यविधानेनयात्रायानविधौतथा॥२८॥ यादवाःकुकुराभोजाःसर्वेचांधकवृष्णयः॥त्वय्यासक्तामहाबाहो लोकालोकेश्वराश्चये॥ २९॥ उपासंतेहित्वद्बुद्धिमृषयश्चापिमाधव॥ त्वंगुरुःसर्वभूतानांजानीषेत्वंगतागतं॥३०॥ त्वामासाद्ययदुश्रेष्ठमेधंतेयादवाःसुखं॥ ॥३१॥ इतिश्रीम०शां०राज०वासुदेवनारदसंवादोनामैकाशीतितमोऽध्यायः॥८१॥७॥

क्षोपिसंवर्ध्यस्वयंछेत्तुमसांप्रतमितिन्यायादित्यर्थः॥१७॥तच्चराज्यस्यपुनरा दानंच॥१८॥जिह्वामुद्धरतेषांमूकीभावंसंपादययेनकलहोदयोनस्यात्॥१९॥२०॥परिमार्जनंदोषापनयनंतितिक्षार्जवमार्दवैःकार्यं अनुमार्जनंप्रीतिगुणाधानं यथार्हपूजनादित्यर्थः॥२१॥हृदयंक्रूरनिश्च यं मनांसिकुसंकल्पजालानि ॥२२॥ अनात्माअजितचित्तः उरसाअंगीकृत्यक्षमयावहस्वेत्यर्थः ॥२३॥२४॥२५॥२६॥२७॥२८॥२९॥३०॥३१॥ इ०शां०रा०नै०भा०एकाशीतितमोध्यायः॥८१॥

Digitized by Google